Työ- ja elinkeinoministeriö

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
Muistio asiantuntijakuulemiseen 13.9.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi; Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä

ICT-direktiivi koskee kolmannesta maasta Euroopan unionin alueelle saman yrityksen palveluksessa lähetettävien johtajien, asiantuntijoiden ja työsuhteisten harjoittelijoiden maahantuloedellytyksiä ja oikeuksia. Oleskelun enimmäiskesto olisi johtajilla ja asiantuntijoilla kolme vuotta ja harjoittelijoilla yksi vuosi. Suomi on jo aiemmin sitoutunut useiden kauppapoliittisten sopimusten, erityisesti WTO:n palvelukaupan sopimuksen GATSin, nojalla päästämään maahan tähän ryhmään kuuluvia henkilöitä sekä sallimaan heidän työntekonsa.

Uutta direktiivissä on, että ensimmäisen EU- valtion myöntämällä luvalla voidaan siirtyä toiseen jäsenvaltioon ja myös työskennellä siellä, kun siirtyminen tapahtuu saman yrityksen tai yritysryhmän eri jäsenvaltioissa toimivien yksiköiden välillä lyhytaikaisen liikkuvuuden (enintään 90 päivää kunkin 180 päivän jakson aikana) tai pitkäaikaisen liikkuvuuden puitteissa (yli 90 päivää).

Yrityksen sisäisenä siirtona EU:n sisällä lähetettävät työntekijät, jotka ovat EU:n alueelle sijoittautuneen yrityksen palveluksessa, ovat lähetettyjä työntekijöitä koskevan EU-sääntelyn piirissä (lähetettyjä työtekijöitä koskeva direktiivi sekä sen toimeenpanodirektiivi). Neuvoteltavana on parhaillaan myös lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin muutos.

Koska lähetettyjä työntekijöitä koskevassa direktiivissä kielletään jäsenvaltioita kohtelemasta EU:n sisällä palvelujen tarjonnan vapauden puitteissa työntekijöitä lähettäviä yrityksiä epäsuotuisammin kuin EU:n ulkopuolelle sijoittautuneita yrityksiä, Suomi ja tiettävästi muutkin EU-maat ovat soveltaneet lähetettyjä työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöään myös EU:n ulkopuolelta lähetettyihin työntekijöihin.

ICT-direktiivin määräykset vastaavatkin palkkausta lukuun ottamatta lähetettyjen työntekijöiden direktiiviä. Palkkauksen osalta ICT-luvan saaneisiin tulee soveltaa samoja periaatteita kuin suomalaisiin työntekijöihin. Tästä syystä työsopimuslain kansainvälisluonteisia työsopimuksia ja sovellettavaa lakia koskevaan 11 lukuun ehdotetaan lisättävän uusi 4 §, joka sisältäisi ICT-oleskeluluvan ja liikkuvan ICT -oleskeluluvan saaneiden työntekijöiden työehtoja koskevan

lainvalintasäännöksen. Sen mukaan mainittujen oleskelulupien saaneiden työntekijöiden työsuhteen ehtojen määräytymisestä säädetään työntekijöiden lähettämisestä annetun lain (447/2016) 1 a §:ssä.

Lain 1 a §:ssä säänneltäisiin työntekijöiden lähettämistä koskevan lain soveltamista ICT- direktiivin tarkoittamiin työntekijöihin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisenä lähtökohtana, että myös ICT-direktiivin tarkoittamiin työntekijöihin sovellettaisiin työntekijöiden lähettämisestä annetun lain säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työsuhteen ehdot määräytyvät lain 3 ja 4 §:n perusteella. Lain 3 §:ssä säädetään työsopimukseen sovellettavasta laista ja 4 §:ssä työajasta, vuosilomasta ja niihin liittyvistä korvauksista ja perhevapaista.

Momentissa säädettäisiin myös ICT-työntekijöiden vähimmäispalkan määräytymisestä. Sen mukaan ICT-työntekijöiden palkkaus määräytyisi yleisten palkan muodostumista koskevien säännösten mukaisesti. Erityisesti tulisi pyrkiä noudattamaan samaan palkkausta kuin mitä vastaanottavassa yrityksessä tulee noudattaa vastaavaa työtä tekevien työntekijöiden osalta. ICT-työntekijöiden palkkaukseen voidaan siis soveltaa muunkin soveltuvan työehtosopimuksen kuin yleissitovan työehtosopimuksen palkkausta koskevia määräyksiä. Tämä säännös antaisi siis ICT-työntekijöille muita lähetettyjä työntekijöitä pidemmälle menevän suojan, sillä EU:n sisällä lähetettyihin työntekijöihin voidaan soveltaa vain laissa tai yleissitovassa työehtosopimuksessa määrättyä palkkaa. Tämä direktiivin määräys tuli direktiiviin Euroopan parlamentin vaatimuksesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työnantajan velvollisuuksista, jotka määräytyisivät lain 8-10 ja 12 §:n perusteella. Lain 8 §:ssä säädetään edustajan asettamisesta, 9 §:ssä työaika-asiakirjoista ja vuosilomakirjanpidosta, 10 §:ssä velvollisuudesta pitää saatavilla tietoja lähetetyistä työntekijöistä Suomessa ja 12 §:ssä tietojen antamisesta henkilöstön edustajille.

Lain 8 §:ssä säädetyn edustajan asettamista koskevia säännöksiä ehdotetaan lisäksi täsmennettävän ICT-direktiivin soveltamistilanteissa siten, että edustajana pidetään ICT-työntekijän Suomessa vastaanottavaa yksikköä. ICT-direktiivin mukaan vastaanottavalle yksikölle voidaan asettaa työsuhteen liittyviä vastuita, vaikka ICT-työntekijän työnantajana säilyykin koko lähettämisen ajan lähettävä yksikkö. Edustajan tehtävät ovat sopusoinnussa direktiivin velvoitteiden kanssa. Ne ovat tarpeen työehtojen valvonnan kannalta.

Helsingissä 11.9.2017

Liisa Heinonen
Hallitusneuvos